

Verslag D66-congres 67

21 november 1998

te
Gouda

Opening

De partijvoorzitter opent het congres en heet iedereen van harte welkom. Hij introduceert de congresleiding en draagt het voorzitterschap aan hen over.

Bij acclamatie worden de notulen- en de stemcommissie benoemd. De stemcommissie licht de stemprocedures toe.

De landelijke verkiezingscommissie geeft aan dat er een extra stembiljet is voor de verkiezing van de publiciteitscoördinator in het Hoofdbestuur.

De congresleiding deelt mee dat de voorzitter van de afdeling Amsterdam vanmorgen heeft aangegeven het congres niet bij te wonen. Hij heeft de congresleiding gevraagd een brief van zijn hand voor te lezen aan het congres. De congresleiding heeft besloten dit niet te doen om geen precedent voor de toekomst te scheppen. Voorkomen moet worden dat de congressen gevuld gaan worden met het voorlezen van brieven.

De congresleiding deelt mee dat er sprekerslijsten zijn voor de Algemene Organisatorische Moties 3016, 3018 en 3009. De sprekerslijsten sluiten bij de aanvang van het agendapunt financiën. Via een ordevoorstel besluit het congres echter dat de lijsten sluiten bij aanvang van de behandeling van betreffende moties.

De congresleiding deelt mee dat er twee microfoons voor in de zaal staan voor de indieners van de moties.

De congresleiding heet een aantal buitenlandse gasten van harte welkom.

Presentatie kandidaten besturen en commissies

Een kleine dertig kandidaten voor diverse functies presenteren zich aan het congres.

Rapportage uitvoering besluiten congressen

Over de rapportage worden geen opmerkingen gemaakt.

Resolutie vitale economie

Vanuit de commissie die de resolutie heeft opgesteld wordt een algemene toelichting gegeven. De Stichting Wetenschappelijk Bureau heeft in 1997 het boekje *Naar een vitale economie* uitgebracht. Dit boekje is samengevat en politiek vertaald in de resolutie. De essentie van de resolutie is dat niet alleen welvaart, maar ook welzijn en leefbaarheid bevorderd moeten worden. Gepoogd is de tegenstelling milieu versus economie te ontstijgen door een analysemodel te hanteren dat vier dimensies kent. In deze dimensies liggen de kernwaarden van D66 besloten. Met het model is het mogelijk om te komen tot een juiste mix van afwegingen en belangen. Het is daarom een manier om te komen tot betere besluitvorming.

Het amendement 4014 wordt door het congres overgenomen.

Ten aanzien van amendement 4005 stellen de indieners dat economische groei en behoud van het milieu niet altijd samengaan. Daarom is het nodig om compenserende maatregelen te nemen, die geld kosten. Dit is niet de oplossing, maar het is belangrijk dat D66 laat zien dat zij geld voor compensatie over heeft.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat het onderwerp "vitale economie" breder gezien moet worden dan de tegenstelling economie versus milieu. Daarom wordt in de resolutie een analysemodel met vier dimensies gehanteerd. In het amendement wordt een te nauwe koppeling gelegd tussen economische groei en milieu, waardoor het Hoofdbestuur het amendement ontraadt.

De indieners zijn van mening dat het amendement niets af doet aan de resolutie. Met het amendement wordt een keuze gemaakt.

Het congres verwerpt het amendement.

Ten aanzien van amendement 4017 wordt vanuit de zaal opgemerkt dat de voorgestelde term leefomgevingsbeleid veel vager is dan milieubeleid, en daarom niet overgenomen moet worden. Het Hoofdbestuur is daarentegen van mening dat de voorgestelde term het beste tegemoet komt aan het milieugezicht van D66.

Het congres neemt het amendement alsmede de amendementen 4013 en 4003 over.

Ten aanzien van amendement 4006 stellen de indieners dat door het amendement aan te nemen de consequenties van een consequent milieubeleid worden aanvaard. Het Hoofdbestuur is van mening dat de tekst niet duidelijk is en in gaat op de tegenstelling milieu versus economie in plaats van op de vier dimensies. Zij ontraadt het amendement daarom.

Het congres verwerpt het amendement.

Het congres aanvaardt stelling 1, de amendementen 4018 en 4015 alsmede stelling 2a.

Ten aanzien van amendement 4019 merken de indieners op dat het goed is zoveel mogelijk niet-noodzakelijke tekst te schrappen. Het Hoofdbestuur is van mening dat de volgens het amendement te schrappen tekst de resolutie verlevendigt en ontraadt het amendement daarom. Het congres verwerpt het amendement en aanvaardt stelling 2b.

Het congres aanvaardt amendement 4021, stelling 2c, amendement 4011, stelling 2d, de amendementen 4022 en 4023, stelling 2e, amendement 4024 en stelling 2f.

Ten aanzien van amendement 4004 merken de indieners op dat het het fundament is van de amendementen 4024 en 4032. Het gaat om een stroomlijning van procedures waardoor voorkomen wordt dat het wiel steeds opnieuw uitgevonden moet worden.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het niet verstandig is dit amendement over te nemen omdat de wet op de ruimtelijke ordening momenteel herzien wordt en over ongeveer twee jaar in werking treedt.

Het Hoofdbestuur sluit zich aan bij het vanuit de zaal genoemde argument en stelt dat het huidige systeem al zeer beklemmend is, wat verergerd wordt door het amendement.

De indieners stellen dat juist gezien de wetswijziging dit amendement aangenomen zou moeten worden. Het amendement werkt naar hun mening niet beklemmend.

Het congres verwerpt het amendement en aanvaardt stelling 3a, de amendementen 4026 en 4032, stelling 3b, de amendementen 4028 en 4000 alsmede stelling 3c. Amendement 4029 wordt verworpen; amendement 4010 wordt ingetrokken.

Ten aanzien van amendement 4009 stellen de indieners dat het ondoorzichtig is waarom er grote verschillen tussen de gemeenten bestaan op het gebied van de te betalen belasting. Deze verschillen zorgen voor oneerlijke concurrentie tussen verschillende bedrijven.

Het Hoofdbestuur vindt de genoemde verschillen tussen gemeenten onwenselijk, maar stelt dat gemeenten beleidsvrijheid hebben die door de burgers via inspraak ten aanzien van de begroting beïnvloed kan worden. Het ontraadt daarom het amendement. Het congres verwerpt het amendement.

Ten aanzien van amendement 4007 stellen de indieners dat de koopkracht, de economie, de werkgelegenheid en het milieu verbeterd kunnen worden als dit amendement doorgevoerd wordt. Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat lastenverlichting niet altijd het meest positieve effect heeft, waardoor lastenverschuiving soms beter is dan lastenverlichting.

Het Hoofdbestuur onderschrijft het vanuit de zaal aangevoerde argument en ontraadt het amendement.

Het congres verwerpt het amendement en aanvaardt stelling 3d, de amendementen 4002 en 4030, stelling 3e, amendementen 4031 en stelling 3f. De amendementen 4001 en 4008 worden ingetrokken, waarbij door de indieners opgemerkt wordt dat Europa eigenlijk niet mag ontbreken in een resolutie over economie.

Het congres verwerpt de amendementen 4033 en 4016, waarna het amendement 4020/4025/4027 en de gehele resolutie aanvaardt.

Presentatie kandidaten verkiezingen Eerste Kamer

In drie discussierondes stellen de kandidaten voor de verkiezingen Eerste Kamer zich voor.

Bedanken voormalige bewindslieden

De partijvoorzitter bedankt de bewindslieden van Paars 1 voor hun inzet en inspanningen. Jacob Kohnstamm heeft een mailtje gestuurd vanaf de oceaan om te laten weten dat hij het congres niet bij kan wonen. Door zijn zeiltocht is dit het eerste congres sinds 1974 dat hij niet aanwezig kan zijn. Tom Kok vestigt de aandacht op het feit dat Hans van Mierlo minister van staat is geworden. Dit verheft niet alleen Hans, maar ook de partij. Het congres beaamt dit met langdurig applaus. Onder luid applaus van het congres wordt de voormalige bewindslieden een bloemetje aangeboden.

Presentatie kandidaten verkiezingen Europees Parlement

In drie discussierondes stellen de kandidaten voor de verkiezingen Europees Parlement zich voor.

Financiën

Ten aanzien van het voorstel tot wijziging van de contributieregeling is een aantal amendementen ingediend.

Het Hoofdbestuur geeft aan grote problemen met het amendement 2001 te hebben. Het amendement heeft namelijk een forse verlaging van de contributie-inkomsten tot gevolg, waardoor de partij in financiële problemen kan komen. Het Hoofdbestuur doet daarom een beroep op de indieners om de motie in te trekken.

De indieners brengen naar voren dat zij van mening zijn dat het contributiesysteem gebaseerd moet zijn op heffing naar individuele draagkracht. Dit is bij het voorstel van het Hoofdbestuur niet het

geval De indieners zijn echter niet uit op verlaging van de contributie-inkomsten Zij zijn daarom bereid om het amendement in te trekken, maar verbinden hier wel een aantal voorwaarden aan:

- 1 de minimum-contributie van fl 55,- blijft gehandhaafd: een verhoging van deze wordt uitgesteld tot volgend jaar;
2. het voorstel over de contributie voor 2000 wordt op het najaarscongres 1999 behandeld. Voor die tijd dient een aantal zaken te gebeuren:
 - de penningmeesters van het Hoofdbestuur lichten op korte termijn de nieuwe contributieregeling in de Democraat toe
 - in april 1999 komt een evaluatie van het nieuwe contributiesysteem beschikbaar, waarin in ieder geval aandacht besteed wordt aan de vraag of de leden het contributiebedrag betalen dat zij gezien hun inkomen behoren te betalen, aan het aantal leden dat hun lidmaatschap heeft opgezegd en aan de effecten van het nieuwe systeem op de contributie-inkomsten.
 - een partijbrede discussie over de contributieregeling in de maanden mei en juni 1999.

Het Hoofdbestuur meldt dat de gestelde voorwaarden acceptabel zijn, waarop de indieners het amendement 2001 intrekken.

Het Hoofdbestuur geeft aan de amendementen 2002 tot en met 2004 over te nemen, waarna het congres met deze amendementen instemt

Het Hoofdbestuur stelt ten aanzien van motie 2005 dat het minimum momenteel op basis van onderhandeling bepaald wordt in gemiddeld fl. 25,- bedraagt, waarna het congres deze motie verwerpt.

Namens de financiële commissie wordt gemeld dat zij volledig instemt met de contributieregeling, de jaarrekening en de begroting Het congres aanvaardt vervolgens deze drie documenten.

Organisatie

Algemene organisatorische moties

De congresvoorzitter stelt voor alle algemene organisatorische moties die volgens het congresboek door het Hoofdbestuur overgenomen worden in een keer in stemming te brengen. Het congres gaat accoord met dit voorstel en stemt in met deze moties.

Opschudding, een groep D66-leden, licht de achtergrond van haar moties toe. Zij is van mening dat D66 een groter potentieel heeft dan zij nu bereikt. Een herkenbaar politiek gezicht en een partijorganisatie die macht kan aanwenden zijn nodig om het grotere potentieel aan te boren Om hiertoe te komen heeft Opschudding concrete, opbouwende voorstellen geformuleerd. Deze voorstellen ondersteunen elkaar. Het is zaak nu te kiezen voor vernieuwing en niet te komen tot mooie intenties waarin vernieuwing op de lange baan geschoven wordt.

Het Hoofdbestuur geeft aan Opschudding te verwelkomen. Zij heeft gezorgd voor de meest omvangrijke reactie op de Next Generation, de oproep van het Hoofdbestuur tijdens het vorige congres om te komen met voorstellen over inhoud en partijstructuur. Het Hoofdbestuur heeft veel waardering voor de inzet en wilskracht van Opschudding en heeft veel van haar voorstellen overgenomen Een aantal van de voorstellen komt overeen met veertig vernieuwingsvoorstellen die het Hoofdbestuur aan het uitwerken is. Niet alle moties worden ondersteund door het Hoofdbestuur opschudden is heerlijk, maar het kussen moet heel blijven.

Gezien een toezegging van het Hoofdbestuur krijgt Opschudding de gelegenheid een toelichting te geven op het reeds door de congres aanvaarde motie 3019.

Opschudding stelt dat haar ambitie groter is dan de veertien zetels die D66 nu in de Tweede Kamer bezet. Hiervoor is het nodig de aantrekkingskracht van de partij te vergroten door een goed geprofileerde identiteit. Dit wil niet zeggen dat D66 haar ondogmatische koers los moet laten. Er liggen reeds bouwstenen voor een verduidelijking van de identiteit in de vorm van voorstellen van Opschudding en het democratisch perspectief. Opschudding is bereid een verdere bijdrage aan de verduidelijking van de identiteit te leveren.

Ten aanzien van motie 3018 stelt Opschudding dat democraten streven naar maximale ontplooiing van het individu, waar solidariteit en vrijheid voor nodig is. Deze twee aspecten zijn twee zijden van dezelfde medaille. Door te kiezen voor de ondertitel sociaal-liberaal als nadere aanduiding van D66 erkent de partij dat er een verband bestaat tussen afzonderlijke standpunten, waardoor een duidelijker gezicht naar de kiezer ontstaat.

Vanuit de zaal wordt naar voren gebracht dat D66 de drager van de sociaal-liberale traditie is in Nederland. D66 heeft dertig jaar gewerkt zonder aanduiding. Dit experiment lijkt te zijn mislukt, gezien de schommelingen in de aanhang. Het aannemen van de nadere aanduiding geeft de partij de kans zich beter te profileren en versterken. De vraag rijst of D66 zich door te kiezen voor de ondertitel ideologisch de handboeien omdoet, waardoor zij een gewone partij wordt. Dit wordt ontkend: het gaat niet om het eigen maken van sociaal-liberaal, omdat D66 reeds een sociaal-liberale partij is. Het dogmatische van D66 is dat zij ondogmatisch wil zijn. Dit mag de partij er niet van weerhouden te kiezen voor een identiteit en gezicht richting de kiezer. D66 heeft nu een goed produkt met een vage verpakking.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat over de term sociaal-liberaal als passend bij D66 geen verschil van mening bestaat, maar dat dit wel het geval is over het gebruik als ondertitel. Indien de term alleen bedoeld is als aanduiding neemt het Hoofdbestuur de motie over.

Opschudding verduidelijkt dat het voorstel is te erkennen wat D66 is: een politieke hoofdstroming met sociaal-liberaal verleden en toekomst. Als deze erkenning er is, dan kan aan de kiezer uitgelegd worden dat D66 ondogmatisch is. Het gaat om het benoemen en uitdragen van het gedachtengoed van de partij. Het gaat in de motie om het principe, niet om de vraag of de term al dan niet als ondertitel gebruikt moet worden.

Het Hoofdbestuur geeft aan de motie over te nemen. Het congres stemt in met de motie.

Ten aanzien van motie 3017 stelt Opschudding dat het letterlijk en figuurlijk gaat om kleur bekennen. Er is voor geel gekozen omdat drie partijen op dit moment groen als huiskleur hebben en omdat geel een primaire kleur is, wat past bij D66 als hoofdstroming. Daarnaast moet D66 aansluiting zoeken bij zusterorganisaties in het buitenland, die doorgaans ook geel als huiskleur hebben.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het veranderen van een gevestigd logo onduidelijkheid geeft. D66 had reeds voor het CDA groen als huiskleur, waardoor het niet logisch is de kleur los te laten en in te ruilen voor de pauselijke kleur. Dit temeer omdat groen de milieukleur is.

Het Hoofdbestuur geeft aan dat het in tegenstelling tot wat in het congresboek staat geen standpunt inneemt. De motie gaat om de vraag aan de individuele leden of zij zich groen of geel voelen.

Opschudding stelt dat vorm nodig is om inhoud uit te kunnen dragen. Een milieugezicht moet niet afhankelijk zijn van de kleur van het logo.

Het congres verwerpt de motie.

Ten aanzien van motie 3016 stelt Opschudding dat bij een professionele partij een professionele partijorganisatie hoort. Er is al op een vorig congres gesproken over de professionele voorzitter, maar dat is geen reden om het niet nog eens te bespreken. Bij een professionele organisatie moet de voorzitter zich volledig kunnen inzetten met een passende beloning. Opschudding heeft niet precies de kosten van een professioneel partijvoorzitter berekend, maar is van mening dat het financieel mogelijk moet zijn door te prioriteren.

Vanuit de zaal wordt kenbaar gemaakt dat de geringe middelen van de partij beter ingezet kunnen worden voor het verder professionaliseren van het landelijk secretariaat. Daarnaast is het de vraag of een professionele organisatie tot stand komt door een professionele partijvoorzitter. De inzet van velen, zoals de fracties en de bewindslieden, is hiervoor nodig. Professioneel werken kan niet bij één persoon liggen; dit moet in teamverband tot stand komen. Als het bij één persoon neergelegd wordt, dan zal een excuusstructuur ontstaan. Verder zal een professioneel voorzitter naast een professioneel hoofd van het landelijk secretariaat de partij snel op orde hebben en politiek gaan bedrijven. Er moet niemand naast de politiek leider gezet worden. De voorzitter moet niet zo uitzonderlijk gepositioneerd worden met veel macht, dit hoort niet bij D66. Een in de maatschappij gewortelde voorzitter is veel wenselijker.

Hiertegen wordt ingebracht dat een professioneel D66 een full-time voorzitter nodig heeft. De hiervoor benodigde bezuinigingen zullen zich dubbel en dik terugbetalen. De organisatie D66 moet beter. Er is wel veel inzet, maar te weinig slagkracht. De voorzitter moet niet de fractie voor de voeten gaan lopen, maar full-time de partij opschudden.

Een derde mogelijkheid die naar voren gebracht wordt is te kiezen voor een professionele partijvoorzitter indien het ledenaantal en de financiën het toelaten.

Het Hoofdbestuur beaamt dat een professionele organisatie nodig is. Hiervoor is echter geen professionele partijvoorzitter nodig. Het geld kan beter aan een servicecentrum voor leden en bestuurders besteed worden. De communicatie en velen andere aspecten moeten verbeterd worden. Maar ook als er meer geld beschikbaar is is een full-time voorzitter ongewenst. Het Hoofdbestuur moet zich niet verschuilen achter de voorzitter. Er moet geen concurrentie ontstaan met de voorzitter van de Tweede Kamer-fractie. D66 moet niet doen wat andere partijen net besloten hebben af te schaffen. D66 heeft het niet nodig.

Opschudding merkt op dat veel argumenten uitgewisseld zijn, waaronder veel negatieve. Zij is daar niet bang voor en blijft van mening dat een full-time voorzitter nodig is, bij voorkeur betaald. De coördinatie en sturing van de partij is belangrijk. Profilering moet niet alleen in de fractie, maar in het gehele land gebeuren.

Het congres verwerpt de motie.

In motie 3015 wordt de opdracht aan het Hoofdbestuur gewijzigd in die zin dat het Hoofdbestuur opgedragen wordt om aan het congres voorstellen voor te leggen over de drie genoemde punten. Aldus gewijzigd wordt de motie door het congres aanvaard.

Ten aanzien van motie 3009 stelt Opschudding dat een partij die zich sociaal-liberaal voelt dat neer moet leggen in een basisdocument dat als uitgangspunt en leidraad kan dienen. De verkiezingsprogramma's voor de verschillende bestuurslagen kunnen daarna geschreven worden op basis van dit document. Verder is het wenselijk om te komen tot een standpuntenbundel waarin ingenomen partijstandpunten gebundeld worden om controle achteraf mogelijk te maken.

Vanuit de zaal wordt naar voren gebracht dat het uitdragen van het verkiezingsprogramma vergemakkelijkt wordt als het programma bestaat uit korte delen. Een basisdocument is lastig, omdat bij wijziging de kiezer gaat denken dat de partij inhoudelijk aan het zwalken is.

Hiertegenover wordt ingebracht dat juist omdat het verkiezingsprogramma door weinig kiezers gelezen wordt het belang van de andere in de motie gevraagde documenten stijgt. Aan een basisdocument zouden de leden invulling moeten geven via een partijpolitieke discussie. Het Hoofdbestuur merkt op dat het bereid is om de standpunten van de partij te bundelen. Een basisdocument is echter niet gewenst, omdat dit snel een stuk is met veel status dat gezien wordt als een grondwet en belangrijker is dan een verkiezingsprogramma. Opschudding vindt dat angst ten onrechte de leidraad is in de discussie over het basisdocument. Het moet gezien worden als iets praktisch om mee te kunnen werken. Het congres stemt in met de motie.

Ten aanzien van motie 3007 stelt Opschudding dat het belangrijk is dat leden geraadpleegd worden door de gekozen vertegenwoordigers. De leden tonen echter weinig interesse om zitting te nemen in de Adviesraad en de vertegenwoordigers maken weinig gebruik van dit orgaan. Het is daarom nodig om leden op een andere wijze te raadplegen: via partijreferenda en elektronisch. Op die manier ontstaat een betere, directe vorm van ledenraadpleging.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat er waardering bestaat voor de grote inzet die de Adviesraad levert. Het is echter de vraag of de huidige structuur goed is. De raad werkt niet als bedoeld door de partij. Leden voelen zich niet door hem vertegenwoordigd.

Hiertegenover wordt ingebracht dat de Adviesraad zich bezighoudt met twee kerntaken van de partij: politieke meningsvorming en de werving van politiek kader. De raad wordt om adviezen gevraagd en zij adviseert dan ook regelmatig. Momenteel wordt gewerkt aan het vitaliseren van de raad. Een aanvullend argument tegen afschaffing van de raad is dat de lijn met de regio's al door het congres verminderd is met het afschaffen van de regio-hoofdbestuursleden. De Adviesraad functioneert bijna kosteloos, waardoor de urgentie van opheffing niet groot is.

De Adviesraad heeft zich bewezen, wat niet gezegd kan worden van de voorgestelde nieuwe en eventuele andere manieren van ledenraadpleging. Email en dergelijke zijn geen alternatief voor de Adviesraad: zij bieden geen persoonlijk contact alsmede geen hoor en wederhoor. Daarnaast is het onbekend hoeveel leden over internet en email beschikken. Daarom is het niet verstandig om nu de raad af te schaffen. De raad en nieuwe vorming van raadpleging kunnen naast elkaar bestaan, waarna over een paar jaar een besluit genomen over het voortbestaan van de Adviesraad.

Het Hoofdbestuur brengt naar voren dat het een half jaar geleden het voornemen had om de Adviesraad op te heffen. Het bestuur vond de Adviesraad sociaal-cultureel werk. In overleg met de raad is besloten hem een jaar de tijd te geven om anders te werken. Het bestuur vraagt het congres deze afspraak niet te doorkruisen.

Opschudding stelt dat er andere manieren zijn dan de Adviesraad voor direct contact met de leden. De raad, en niet haar leden, zijn een blok aan het been. Er is een tekort aan kaderleden. Bij afschaffing van de Adviesraad kan aandacht gegeven worden aan kaderwerving.

Het congres stemt in met de motie.

Ten aanzien van motie 3005 stelt Opschudding dat elk advies van een stemadviescommissie leidt tot discussie waarom de commissie tot een bepaalde keuze is gekomen. Het is daarom wenselijk dat per kandidaat het advies gemotiveerd wordt op basis van het profiel.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat het momenteel veel te gemakkelijk is om uit te halen naar kandidaten. Er is behoefte aan uitleg wie op welke plaats terecht is gekomen in het stemadvies gezien het van tevoren vastgestelde profiel.

Het Hoofdbestuur brengt naar voren dat er een hoofdbestuurcommissie is ingesteld om het kiessysteem te bezien. Het is daarom niet verstandig om nu alvast tot een uitspraak over een onderdeel van dit systeem te komen.

Opschudding vindt dat het besluit van het congres alvast meegenomen kan worden door de hoofdbestuurcommissie.

Het congres verwerpt de motie.

Ten aanzien van motie 3004 brengt Opschudding naar voren dat het huidige kiessysteem als nadeel heeft dat strategisch stemmen, door favorieten bovenaan te plaatsen gevolgd door onverkiesbare kandidaten, effect heeft. Daarom is het systeem van de enkelvoudige overdraagbare stem beter.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de motie een ingewikkeld en verstrekkend voorstel betreft. Het congres heeft geen beeld van wat de gevolgen van de systeemwijziging zijn, terwijl het nodig is dat het in afdelingen van alle groottes werkt. Het is daarom beter dat de hoofdbestuurcommissie die het kiessysteem beziet zich in de materie verdiept voordat het congres tot een uitspraak komt. Daarnaast is het goed om andere systemen te beoordelen.

Een aantal leden geeft aan dat het voorgestelde systeem goed is.

Het Hoofdbestuur is van mening dat het voor een zorgvuldige besluitvorming gewenst is dat de hoofdbestuurcommissie het voorgestelde systeem beoordeelt. Het is daarom goed om het idee mee te geven aan de commissie, maar niet om vandaag te besluiten het systeem in te voeren.

Opschudding stelt dat het voorgestelde systeem zuiverder is dan het huidige en goed werkbaar.

Het congres verwerpt de motie.

ELDR-programma, voorstel inzake amendering

Het congres stemt in met het voorstel.

Instellingsbesluit landelijke Programmacommissie

Het congres stemt in met het besluit.

Toespraak Tom Kok

Tom Kok begint zijn toespraak met het voorlezen van het Democratisch Perspectief. Hij stelt dat de burger in de ogen van D66 belangrijk is. Deze is niet zozeer klant van de overheid, maar baas van de overheid. De partij vertegenwoordigt de baas, waardoor toegankelijkheid van de partij belangrijk is. De Hoofdbestuurcommissie lokaal lidmaatschap zal daarom proberen de toegankelijkheid te vergroten.

Een afhandeling van brieven en telefoontjes is belangrijk voor toegankelijkheid. Het landelijk secretariaat weet vijftienennegentig procent van alle brieven binnen een week te beantwoorden; telefonische vragen worden binnen twee dagen beantwoord. Het congresbesluit over de wijziging van de contributieregeling zal helpen de toegankelijkheid te verbeteren.

Bij D66 hebben de leden altijd het laatste woord, wat ook in vorm van toegankelijkheid is. Ook is het goed mogelijk om posities te verwerven. Om hier zorgvuldig mee om te gaan zal de Hoofdbestuurcommissie kiessysteem bekijken of de huidige procedures voldoen.

Burgers hebben nu bij de overheid te vaak alleen obstructiemacht en geen macht om te bouwen. Een voorbeeld hiervan zijn de inspraak- en bezwaarprocedures die de overheid kent. Burgers zouden meer macht moeten hebben om te bouwen.

Procedures moeten inzichtelijk zijn voor burgers. Daarom is het zaak voorzichtig om te gaan met gedoogbeleid. Soms werkt gedoogbeleid goed, maar het moet niet teveel op praktische terreinen gebruikt worden.

Voor toegankelijkheid van de overheid zijn drie dingen van groot belang. Ten eerste is een cultuuromslag bij bestuurders nodig. Om de kwaliteit van bestuurders te bevorderen wordt geprobeerd een opleidingscentrum van de grote partijen met overheidsgeld gefinancierd te krijgen. Ten tweede is in elke stad een ombudsman nodig. Ten derde is een goede elektronische informatievoorziening van belang.

Tom Kok noemt vier belangrijke politieke onderwerpen voor de middellange termijn. Ten eerste een verdere ontwikkeling van de relatie burger en overheid. Ten tweede de economische brand in de wereld, waardoor veel mensen onder de armoedegrens leven. Nederland lijkt erg op zichzelf gericht te zijn. Het is nodig om meer te kijken naar de derde wereld. Ten derde Oost Timor, waar de leider van het verzet al een paar jaar gevangen zit. De fractie heeft toegezegd aandacht te besteden aan Oost Timor. Ten vierde de Europese internationale samenwerking. Europees en internationaal moet gewerkt worden aan een sociaal-liberale coalitie. Zolang die er niet is moet aansluiting gezocht worden bij de organisaties met de meeste geestverwanten. Het Hoofdbestuur zal de verschuiving tussen de coalities in Europa goed in de gaten houden.

Momenteel wordt in veel Hoofdbestuurcommissies aandacht besteed aan de toekomst. De uitkomsten en de verwachte vergroting van de financiële middelen zullen ervoor zorgen dat D66 eind 1999 klaar is voor de volgende eeuw.

Actuele politieke moties

Ten aanzien van de motie 8000 stellen de indieners dat zij het destijds eens waren met het standpunt van de Tweede Kamer-fractie inzake de Betuwelijn. De aanleg van de Noordtak dreigt nu in de tijd naar achteren geschoven te worden, waardoor goederenvervoer over bestaand spoor dwars door de woonkernen moet plaatsvinden. Dat is onaanvaardbaar. Daarnaast zijn de prognoses voor het vervoer over de Betuwelijn naar beneden bijgesteld. Er is daarom alle reden om de aanleg van de Betuwelijn opnieuw op de politieke agenda te zetten.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat niet slechts een deel van de Betuwelijn aangelegd moet worden. De aanleg zonder de Noordtak is desastreus voor het milieu en de bevolking. De fractie moet zich aan de afspraken houden.

Daartegenover wordt gesteld dat alle argumenten voor en tegen de Betuwelijn nog overeind staan. Het uitstel van de Noordtak is jammer, maar verandert daar niets in. Ook nu vindt het goederenvervoer over bestaand spoor door de woonkernen plaats. Het is jammer dat de motie de hele Betuwelijn ter discussie stelt.

De fractie heeft reeds vragen gesteld aan de Minister of er nieuwe informatie omtrent de Betuwelijn is. Ook andere vragen zijn gesteld, bijvoorbeeld of het goederenvervoer over bestaand spoor kan plaatsvinden. De antwoorden van de Minister komen momenteel binnen.

Vanuit het Hoofdbestuur wordt aangegeven dat het hele congres zo snel mogelijk de Betuwelijn en de Noordtak wil. De hele Betuwelijn afhankelijk maken van de Noordtak is echter geen verstandige strategie.

Vanuit de indieners wordt gesteld dat de Tweede Kamer-fractie bij eerdere besluitvorming de koppeling heeft gelegd tussen de Betuwelijn en de Noordtak. De indieners zijn blij met de vragen van de fractie aan de Minister en zijn van mening dat er wel nieuwe informatie is.

Het congres stemt in met de motie

Ten aanzien van motie 8001 stellen de indieners dat serieus getwijfeld moet worden aan de aannames die een rol gespeeld hebben bij het besluit over de Betuwelijn Zeven professoren zeggen dat nog eens bezien moet worden of deze aannames nog gelden

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de professoren geen nieuwe informatie aangedragen hebben D66 wilde een verantwoorde duurzame Betuwelijn en moet nu niet terugkomen op haar besluit Daartegenover wordt aangedragen dat 'eens besloten, altijd besloten' niet geldt bij D66. Een check waarom de motie vraagt moet toegestaan worden, omdat de Betuwelijn een kostbaar project is De motie lijkt angst op te roepen, waardoor het vermoeden ontstaat dat er iets aan de hand is. Als het project nog steeds wenselijk is is een hernieuwde toets van de haalbaarheid een goed idee Dit temeer daar de politieke besluiten reeds geruime tijd terug genomen zijn Daarnaast lijkt voor de financiering geen publiek-private samenwerking te ontstaan, waar wel rekening mee gehouden is. Het Hoofdbestuur stelt dat er te weinig redenen zijn om te besluiten dat een nieuwe check nodig is. De indieners vinden dat een check geen kwaad kan. Op die manier kan bekeken worden of de plannen verstandig zijn Er kan bijvoorbeeld ook bekeken worden of ondertussen ondergronds aanleggen een serieuze optie is.

Het congres stemt in met de motie.

Ten aanzien van motie 8003 stellen de indieners dat de motie niet alleen een Zuid-Hollandse aangelegenheid betreft. De vraag betreft iets actueels, maar het is tevens een principe-uitspraak De waterschapsverkiezingen hebben een verouderde structuur, waardoor politieke partijen buiten spel staan. De besturen van de waterschappen zijn te smal samengesteld voor een duaal stelsel.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de waterschappen als bestuurslaag serieus genomen moeten worden. Er zijn geld en andere middelen nodig om de waterschappen verder te professionaliseren. Het is wenselijk dat D66 bekijkt hoe de posities die zij nu heeft vastgehouden en uitgebreid kunnen worden In ieder geval is inhoudelijke ondersteuning nodig, het liefst ook financiële. Het is de plicht van D66 om te werken aan zo goed mogelijke kandidaten.

Vanuit het Hoofdbestuur wordt aangegeven dat het instemt met de wens om D66-ers in de waterschappen verkozen te krijgen. De financiële consequenties zijn echter fors en niet verwerkt in de begroting. Het Hoofdbestuur is het daarom eens met het in de motie gestelde streven, maar vraagt de ruimte om met het regiobesturenoverleg uit te werken hoe dit streven ingevuld moet worden

De indieners merken op dat het niet om grote bedragen gaat, maar om erkenning en als het mogelijk is een financiële bijdrage.

Het congres stemt in met de motie.

Ten aanzien van motie 8002 stellen de indieners dat deze in het verlengde ligt van motie 8003. Bij 800 waterschappen is het personenstelsel werkbaar, bij de grote waterschappen die nu functioneren is er behoefte aan een programma waar de kiezer de verkozenen aan kan houden.

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat nader bestudeerd moet worden hoe het systeem het beste gewijzigd kan worden. Dit wordt overigens reeds bezien in het kader van de voorziene wetswijziging.

Het Hoofdbestuur ontraadt de motie, omdat in de motie een juiste analyse leidt tot een verkeerde oplossing. Het onderschrijft het belang van democratische legitimiteit. Het personenstelsel lijkt echter het meest op het districtenstelsel, waar D66 voorstander van is

De indieners vinden dat het niet om het resultaat gaat, maar om de inspanning. Gezien de gebleken inspanningen van de Tweede Kamer-fractie ten aanzien van dit onderwerp is de motie echter overbodig. De indieners trekken daarom de motie in

Het congres stemt in met motie 8004.

Ten aanzien van motie 8005 stellen de indieners dat uitgangspunt moet zijn dat de hinder van luchthavens teruggedrongen wordt en zich tot een klein gebied beperkt. Er moet een duidelijke uitspraak komen over een goede oplossing

Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de motie een goede leidraad biedt die de fractie over zou moeten nemen als standpunt

Het Hoofdbestuur is van mening dat in de motie teveel keuzen ineens gemaakt worden

Volgens de indieners gelden er twee zaken bij hinder: de intensiteit van het geluid en het feit dat er geen uitbreiding moet komen van het aantal gebieden met hinder. De motie is geen vrijbrief voor een eiland, maar laat wel de mogelijkheid tot onderzoek open. Vlieghinder is een complex probleem, waardoor er motie veel aspecten bevat.

Het congres stemt in met de motie.

Er is geen tijd meer om de overige moties te behandelen, wat veel protest uit de zaal oplevert. De partijvoorzitter stelt dat dit protest terecht is. algemene politieke moties behoren aan de orde te komen. Het Hoofdbestuur heeft er echter voor gekozen om veel ruimte te geven aan de algemene organisatorische moties van Opschudding. Tom Kok doet de belofte om op het volgende congres uitgebreid aandacht te besteden aan de moties die nu niet behandeld kunnen worden. Een motie van orde hieromtrent wordt door het congres aanvaard.

Toespraak Thom de Graaf

pm

Sluiting

De partijvoorzitter bedankt iedereen voor hun aanwezigheid op dit stimulerende congres. Hij bedankt ook de congres-voorzitters en de diverse commissies.

Tom Kok sluit het congres om 17.03 uur